

KATRINE ENGBERG

VALKEAT YÖT

Suomentanut Sirpa Alkunen

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Tanskankielinen alkuteos
De hvide netter

Copyright © Katrine Engberg 2023
Published by agreement with Salomonsson Agency

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-47410-4

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

Saralle, lapsuudentoverille ja korvaamattomalle ystävälle.

Esinäytös

Vorsø, sunnuntai 7. toukokuuta

Telttakangas lepattaa tuulessa, ääni kiskoo hitaasti mutta vääjäämättä Shirinin hereille unestaan, vaikka hän kääntää kylkeä ja puristaa silmiään kiinni. Aamuaurinko värjää telttakankaan hohdavan siniseksi, ja ilma on niin kosteaa, että se tiivistyy pisaroiksi kankaan sisäpinnalle. Yksi pisara putoaa tytön poskelle. Makuupussi hänen vieressään on tyhjä, Cyrus on ilmeisesti noussut jo. Shirin on kuunnellut pojan kuorsausta koko yön. He alkavat olla liian isoja nukkumaan tällä lailla samassa teltassa.

Shirin kohottautuu kyynärpänsä varaan. Kello ei voi olla paljon, koska isä ei ole vielä herättänyt heitä. Kala on napattava aamunkoitteessa, isä sanoi eilen illalla ja lisäsi puun nuotioon. Ehkä isä on lähtenyt pois, Shirin ajattelee ja avaa makuupussinsa vetoketjun. Ehkä hän on hajonnut palasiksi yön aikana ja lopulta haihtunut hiukkasiksi taivaan tuuliin. Pois.

Kumisaappaat ovat seisseet teltan ulkopuolella yön yli ja ovat kasteesta kosteat. Shirin vetää ne jalkaan ja värähtää inhosta tuntiessaan niiden nihkeän sisäpinnan ja siksi, että hän on täällä. Eristyksissä veljensä ja isänsä kanssa autiolla saarella jyllantilaisella vuonolla vailla muuta ajanvietettä kuin hyttyset ja puiden latvuksissa puhaltava tuuli. Repussa olevasta puhelimesta on

akku melkein lopussa, mutta sillä ei ole väliä, sillä täällä ei ole kenttää eikä internetiä. Vain märkää hiekkaa, kiviä ja sinimustia puita.

Shirin venyttelee ja miettii tuoretta sämpylää paksun voikeroksen kera, lämmintä suihkua ja sitä, mitä hänen ystävänsä mahdollavat puuhailla. Hän kävelee vesirajaan ja kyykistyy varovasti, jotta ei liukastu rannan pyöreillä kivillä. Hän kurottaa kätensä jääkylmään veteen ja huuhtoo yön pois iholtaan, kupertaa kädet kupiksi ja nostaa ne kasvoilleen. Hän värähtää ja puistelee itseään mutta toistaa liikkeen yhä uudelleen, kunnes on täysin puhdas. Niin puhdas kuin täällä voi olla.

Hänen vieressään lojuu maihin vedetty kanootti, joka on käännetty kyljelleen. Se on painava ja kolhiintunut. Shirin tuntee sydämenlyönnit rinnassaan. Miksi hän on ypöyksin, mihin Cyrus on kadonnut?

Tuuli kuivaa hänet hitaasti, posket kylmenevät ja sormia pistele. Hän nousee ja tähyilee toista telttaa. Se on suljettu, ja saappaat seisovat oviluukun edessä, huolellisesti aseteltuna vierekkäin niin, että kärjet osoittavat suoraan kohti vettä ja sinne kätkeytyviä kaloja.

Shirin astuu lähemmäksi ja huhuilee varovasti.

”Isä, oletko hereillä?”

Ei vastausta.

Hän palaa rantaan ja kerää käteensä kourallisen pikkukiviä, heittää ne umpimähkään veteen yksitellen ja kuuntelee, mistä lähtee kovin loiskahdus. Se ei ole niinkään kiinni kiven koosta kuin lentokaaresta. Heittäjän aikomuksesta. Hän heittää uudelleen, nyt lujemmin, täysin voimin, ja saa siitä hyvästä kuulla kovan lumpsahduksen. Hän kuivaa kädet puseroonsa ja palaa isän teltalle.

”Isä! Eikö meidän pitänyt lähteä kalaan?”

Shirin kumartuu avaamaan teltan vetoketjun. Vastaan tulvahtaa kosteanlämmintä ilmaa, joka lemahtaa viskiltä ja hikisiltä sukilta. Hän kavahtaa taaksepäin ja vetää syvään henkeä, ennen kuin työntää päänsä sisään.

Isä makaa makuupussissa, puoliksi kyljellään toinen käsi tavutettuna tyynyksi korvan alle. Niin isä nukkuu aina. Hiljaa ja varuillaan, suu kevyesti auki ja valmiina suoltamaan kiro sanoja.

Shirin kurkistaa sisälle teltan siniseen valoon ja katsoo isäänsä. Tumma läikkä isän kasvojen alla värjää makuualustan ruskeaksi. Kaulassa ammottaa avohaava, iho punoittaa. Kuin ansaan joutunut eläin, Shirin ajattelee.

Silloin hän tietää. Uni on toteutunut. Isä on poissa.

Maanantai, 8. toukokuuta

I. luku

Stetoskooppi tuntui kylmältä iholla. Liv Jensen totteli lääkärin ohjeita ja hengitti syvään, vähän liian nopeita hengenvetoja peräkkäin. Häntä alkoi huimata. Lääkäri naputteli tietokonetta työpöydän ääressä, otti esiin verenpainemittarin ja kiristi sen Livin olkavarren ympärille. Mansetti täyttyi ilmalla ja nipisti käden sisäsyrjän herkkää ihoa. Liv nojautui taaksepäin ja yritti rentoutua. Vastaanotto oli vanhanaikainen, katto oli korkealla ja linoleumilattia kulunut. Huoneessa leijui pölyn ja kosteuden haju, jota oven taakse nurkkaan jätetyillä vahvoilla puhdistusaineilla ei ollut pystytty nujertamaan.

”Eikö ole muita oireita? Hengenahdistusta, päänsärkyä, ripulia?”

Naislääkäri painoi leukaansa alas, ja hänen otsaansa nousi vaakasuoria juonteita harmaasuortuvaiseen hiusrajaan asti.

Liv pudisti päätään. ”Vain kuumetta, kahdesta neljään kertaan viikossa muutaman tunnin ajan, ja vain noin kolmekymmentäkahdeksan astetta. Tarpeeksi kuitenkin, jotta voin huonosti.”

”Kauanko sitä on jatkunut?”

Liv yritti muistella. Joululoma oli sujunut hyvin, eikö ollutkin? Mutta uuttavuotta edeltävinä päivinä hänellä oli ollut huono olo. Silloin hän ei vain ollut vielä huomannut vaivan toistuvan ja sivuutti sen pelkkänä vilustumisena.

”Joitakin kuukausia, ehkä puoli vuotta.”

”Käytätkö lääkkeitä? Entä ravintolisiä?”

”En.”

Lääkäri naputteli jälleen ja puhui näppäinten rapinan päälle.

”Hyppää pedille ja avaa housut, niin tutkin vatsaasi.”

Liv nousi ja odotti, että lääkäri oli vetänyt paperisuojan pedin päälle, istui sitten sen reunalle ja kallistui selinmakuulle. Kattoon hänen yläpuolelleen oli joku aikoinaan ripustanut lampun, joka oli myöhemmin otettu pois. Harmahtavaan rappaukseen oli jäänyt metallikoukku, johon Liv kiinnitti katseensa. Hän avasi housut ja antoi lääkärin koskea. Lääkärin kylmien sormien tunnustellessa vatsan ihoa Liv tuijotti koukkuja ja pohti, millainen lamppu siitä oli roikkunut ja miksi se oli otettu pois. Vasta lääkärin kasvojen ilmestyessä näkökenttään ja hänen rykäistessään Liv tajusi, että hänen tulisi vastata johonkin.

”Anteeksi, en kuullut kysymystä.”

”Mitä ehkäisyä käytät?”

”En mitään.” Liv torjui halunsa selittää sen enempää.

”Okei. Kaikki näyttää hyvältä. Tule vain pois siitä.”

Liv veti kiireesti housut kiinni ja palasi tuolille. Lääkäri laski pöydälle Livin eteen lomakkeen, johon oli kirjoittanut liudan numerosarjoja punaisella ja liimannut kourallisen viivakooditarroja.

”Kuumeilu on yleensä harmitonta ja menee ohi itsestään, mutta se voi olla myös merkki jostakin.” Lääkäri piti pienen tauon, joka puhui puolestaan. ”Siksi meidän pitää mielestäni ottaa tänään verikokeita, jotta voimme sulkea pois monia sairauksia ja toivottavasti havaita, onko jossain vikaa. Maksa- ja munuaisarvot, tulehdusarvot, HIV-testi ja niin edelleen. Hoitaja ottaa näytteet, hän on valmiina viereisessä huoneessa. Kirjoitan vastauksen terveystietoihin torstaina kahdentoista jälkeen. Silloin suurimman osan tuloksista pitäisi olla saatavilla.”

Lääkäri kätteli Liviä. Liv otti lomakkeen mukaansa hoitajan luo ja antoi tämän valuttaa verta kahdeksaan pieneen koeputkeen ennen kuin viimein pääsi pakenemaan rappusia alas Vesterbrogadelle vanutuppo käsivarteen teipattuna. Liikenteen melu vihloi hänen korviaan. Merkki jostakin. Hän tiesi erittäin hyvin, mitä lääkäri tarkoitti. Syöpää. Ei juurikaan auttanut, että harrasti liikuntaa ja söi jotenkuten terveellisesti, syöpä osui kohdalle sattumanvaraisesti eikä siltä voinut suojautua kukaan. Saattoi vain toivoa ja rukoilla. Isoisä oli ollut tervein ihminen, jonka Liv tunsi, kunnes haimasyöpä oli iskenyt. Ja se oli edennyt rajusti.

Liv suuntasi tuoremehubaariin, joka sijaitsi lääkärin vastaanoton naapurissa. Yksi kuumeen sivuvaikutuksista oli, että Liv menetti ruokahalunsa, ja hän oli aivan vetämätön, ellei pystynyt syömään aamumysliään kuten tänään oli käynyt. Tunnin kuluttua hänen pitäisi lähteä Hellerupiin toimittamaan ratkaiseva todiste asiakkaalle, joka epäili miestään uskottomuudesta. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun Livin pikku toimistolla oli tällainen tehtävä. Toisin kuin monet luulivat, yksityisetsivät käyttivät harvoin aikaansa ihmisten syrjähyppyihin. Liv työskenteli useimmiten vakuutuspetosten ja kilpailukieltorikkomusten parissa. Hänellä ei kuitenkaan ollut varaa hienostella taloustilanteen ollessa se, mikä se tätä nykyä oli. Sitä paitsi oli ihmisten oma valinta, että he käyttivät rahaa todisteiden hankkimiseen sen sijaan, että olisivat vain puhuneet toisilleen. Mikään ei ole rumempaa kuin rakkaus, joka palaa loppuun ja muuttuu halveksunnaksi.

Oli Livin vuoro. Hän tilasi proteiinipirtelön ja muffinin hintaa katsomatta ja jäi sivuun odottamaan tilaustaan. Enimmäkseen hän tunsi olevansa kohtalaisen tyytyväinen elämäänsä. Hän eli yksin, myönnettäköön, mutta oli myös nuori tai ainakin alle kolmekymppinen. Ja vaikka hän asuikin vuokralla ja hänen

työkuvionsa oli väliaikainen, hänellä oli selkeä tavoite: saada uudelleen paikka poliisin väkivaltarikosyksiköstä, tällä kertaa Kööpenhaminasta. Siihen hän tähtäsi, ja hänellä oli aikaa odottaa.

Mutta entä jos aikaa ei tosipaikan tullen ollutkaan? Entä jos urahaaveet tyssäisivät heti alkuunsa ja hän joutuisi sairastamaan ypöyksin? Jatkuva rahasta murehtiminen oli perin pohjin kuluttavaa, ja nyt itsenäisenä ammatinharjoittajana hänellä ei olisi nimeksikään turvaverkkoa, joka koppaisi hänet kiinni, jos hän sairastuisi.

Livin tilauksen huikattiin olevan valmis. Hän otti sen mukaan ulos ja istuutui portaille auringonpaisteeseen. Soittoäänä kajahti takintaskusta kesken haukkauksen.

”LJ Yksityisetsivät, Liv puhelimessa.”

”Niin sitä pitää. Minä täällä. Soitan töistä, siksi numeroa ei näy.”

”Hei, Petter.” Liv nyhti paperia irti muffinin kyljestä ja haukkasi uudelleen.

”Mitä sinä oikein syöt siellä?”

”Mustikkamuffinia.”

”Toivottavasti tukehdut siihen! Minä sain aamulla kaurapuuroa, olemme taas laihdutuskuurilla. Hitto, odota hetki...” Liv kuuli Petterin laskevan puhelimen luurin kovalle pinnalle ja kiroilevan itsekseen. ”Pahuksen johto, helvetti soikoon!”

Liv jatkoi syömistä ja antoi miehen sillä välin selvitellä sotkeentunutta johtoa. Petter Bohm ei ollut mikään keijukainen, ja hänen kiihkeä vastahankaisuutensa Teghlholmenin toimistoa kohtaan teki hänestä entistä kömpelömmän, aivan kuin hän koko vartalollaan kieltäytyisi sopeutumasta uusiin toimitiloihin protestoiden lapsellisesti muuttoa pois Kampmannin vanhasta poliisitalosta.

Luuri nostettiin taas, ja Petterin ääni viilsi Livin korvaa.

”Aivan uskomatonta, että hassataan miljoonia verokruunuja niin sanottuun huippupoliisiasemaan, eikä sitten osata tehdä pöytäpuhelimista langattomia!”

”Soititko vain valittaaksesi puhelimista? Ei sillä, että minulla olisi muutakaan tekemistä, mutta...”

Liv odotti, että Petter vastaisi kiusoitteluun samalla mitalla, mutta vastareaktiota ei kuulunut.

”Petter, oletko siellä?”

”Olen, olen.” Petter kuulosti edelleen ärtyneeltä. ”Voitko tavata minut?”

”Nyt hetikö?” Liv tunki kihelmöintiä, joka levisi niskasta hartioihin. ”Onko jokin hullusti?”

Petter puuskahti nenän kautta niin, että luurissa särähti.

”Pyörittelin vain yhtä juttua kanssasi. Ranskalaisessa tunnin kuluttua?”

Liv vilkaisi rannekelloaan. Se oli isoisän vanha kello, vähän liian iso hänelle eikä erityisen kaunis. Millä asialla oli moinen kiire?

”Hyvä on, Petter. Minulla on tapaaminen asiakkaan kanssa, mutta voin varmaan lykätä sitä tunnilla tai kahdella. Mistä on kyse?”

Linja tuuttasi. Petter oli jo lopettanut puhelun.

*

Aurinko paistoi kirjoituspöydän kiiltävään lakkaukseen ja heitti heijastuksia Cornelian sinisiin silmiin. Hannah Leon nousi, astui ison ikkunan ääreen, mistä näkyi keskussairaalan päärakennus, ja sulki sälekaihtimet.

”Onko nyt parempi?”

Cornelia nyökkäsi pari kertaa ja hymyili niin, että oikomisraudat kimmelsivät. Aina yhtä kohtelias. Kasvojen iho oli pehmeä ja sileä kuin vain lapsella voi olla, mutta tummat silmäalukset kertoivat toista tarinaa.

Kun sälekaihtimet olivat kiinni, oli helpompi unohtaa sairaalan betoninen maailma ja hieman rentoutua keskussairaalan seksuaalirikosten keskuksen pienessä vastaanottohuoneessa. Hannah oli yrittänyt tehdä tilasta viihtyisän tuomalla sinne muutamia perheensä vanhoja lamppuja – sellaisia hienoja messinkisiä, joissa oli vihreä lasikupu – ja ripustamalla seinille vaalean ja lämpimän sävyisiä julisteita. Se auttoi potilaita rentoutumaan, mutta tosiasiaa hän itse taisi olla eniten sen tarpeessa, että muodollisia puitteita hieman pehmennettiin. Hannah oli palannut kaksosveljensä itsemurhan jälkeisen stressireaktion takia pitämälleen sairauslomalta lapsitiimiin vasta noin kuukausi sitten, ja hän tunsii olevansa edelleen herkillä.

Useimmat osaston piiriin kuuluvat potilaat voivat erittäin huonosti, ja vaikka Hannahilla ja muilla psykologeilla olikin ammattimaiset suodattimet tunteilleen, oli vaikeaa olla liikuttumatta potilaiden tarinoista. Elämän kaltoin kohtelemisissa lapsissa oli jotain erityistä. Koskaan ei voinut kehittää panssaria, joka suojaisi kattavasti. Hannah oli itse kokenut ajoittain ääniherkkyyttä, ja toisinaan hän oli ollut arka kohtaamaan ihmisiä ja haaveillut jättävänsä kaiken taakseen. Nyt hän oli palannut töihin kantaen omaa suruaan. Aika näyttäisi, vaikuttaisiko se hänen suodattimiinsa vai ei.

Hannah vilkaisi puhelintaan, joka oli latauksessa ikkunalaudalla, ja näki isänsä soittaneen taas, kolmannen kerran tunnin sisällä. Hannah käänsi selkensä puhelimelle ja istuutui. Heillä oli vielä muutamia minuutteja jäljellä päivän keskustelutuokiosta, ja hänen oli pakko keskittyä.

Cornelia oli potilas, jonka Hannah oli perinyt työtoveriltaan

Kasperilta, kun tämä oli ylennetty osastonlääkäriksi. Tyttö oli suloinen ja yhteistyöhaluinen mutta ei päästänyt Hannahia linkkään vertaa panssarinsa alle. Ei ainakaan vielä.

”Miten teatterikerhossa menee, harjoitteletko tällä hetkellä jotain esitystä?”

”Emme nyt, vasta kesäloman jälkeen.”

Pieni tic-liike. Cornelian silmät liikahtivat sivuun ilman syytä. Hän muistutti kaikkia muita lapsia, jotka harkitsevat vastaustaan kysymykseen, mutta hän teki niin liian usein, jotta se voisi olla muuta kuin tic-oire. Kehon tapa paljastaa mielen epätasapaino.

”Eikö sinusta ole enää mukavaa käydä siellä? Sinähän olet ollut siitä niin innostunut.”

Kalvo peitti tytön silmät. Suu hymyili edelleen.

”Äiti sanoo, että se on minulle liikaa. Pitäähän minun hoitaa myös koulu ja kaikki muu.”

”Tietenkin on myös tärkeää, että pääset hyvin alkuun. Pidätkö uudesta koulustasi? Äitisi kertoi, että saat hyvää palautetta opettajilta. Onko sinusta edelleen kiva käydä siellä?”

Cornelia nyökkäsi innokkaasti.

”Onko luokassa joku, jonka kanssa voisit kuvitella ystäväystäväsi?”

”Kaikki ovat tosi kivoja, mutta en tiedä, huvittaako heitä olla ystäviäni.”

”Miksi ei huvittaisi?”

Cornelia kohautti olkapäitään ja hymyili.

”Eikö aika ala olla jo lopussa?”

Hannah katsoi kelloa. ”Aivan, olet oikeassa. Luulen kuitenkin, että meidän pitää puhua luokkakavereistasi lisää ensi kerralla. Siitä, miksi luulet, etteivät he halua olla ystäviäsi... Voit hyvin istua seläilemassa puhelintasi, kun kirjoitan pari riviä. Sitteen saatan sinut ulos.”

Potilaalla ilmenee estyneen persoonallisuuden piirteitä, Hannah kirjasi potilaskertomukseen. Hänellä on ääneen lausumaton pyrkimys saada osakseen tunneperäistä lämpöä, ja samalla hän pelkää sitoutumista muihin ihmisiin. Cornelia karttoi kaikkia yrityksiä luottamuksen luomiseksi, ja Hannah oli lähes varma, että käyttös peitti alleen pahoinpitelyä. Tyttö ei kuitenkaan kertonut mitään. Ehkä Hannahin pitäisi tehdä hänen kanssaan joitakin Somatic Experiencing -harjoituksia saadakseen yhteyden kehon kohtaan, johon trauma oli asettunut. Auttaakseen tyttöä tunnistamaan turvallisesti omat tunteensa.

Hannah sulki potilaskertomuksen ja saattoi Cornelian ruskealaattaiseen vastaanottotilaan, missä tytön äiti istui odottamassa. Vaihdettiin pari nopeaa sanaa, ja sitten he lähtivät kaksin kohti uloskäyntiä. Katsoessaan Cornelian kapeaa selkää Hannahin sydäntä riipaisi.

Hän odotti, kunnes he olivat poistuneet näkyvistä, ja lähti takaisin kohti toimistohuonettaan. Hänen ohittaessaan vastaanoton yksi osaston sihteereistä astui esiin ja kutsui häntä.

”Isäsi on puhelimessa. Kuulostaa tärkeältä.”

Hannahin vatsa vetäytyi kokoon kuin etanan tuntosarvet niiden osuessa riippuvaan lehteen. Hänen isänsä sairaus aaltoili edestakaisin, ja vaikka isän syöpä oli ilmoitettu parantuneeksi ja meneillään oli oikein hyvä ja tasainen vaihe, koskaan ei voinut tietää, milloin sairaus nostaisi taas rumaa päätään.

Hannah seurasi sihteeriä toimistoon, missä puhelimen luuri odotti kirjoituspöydällä. Sihteeri vetäytyi avoimen arkistokaapin ääreen nurkkaan, jotta Hannah saisi puhua rauhassa.

”Isä, onko jotain sattunut?”

”Se ulvoo ja piippaa kuin meinaisi räjähtää. En käsitä, mitä minun pitäisi tehdä, etkä sinä vastaa puhelimeen!” Isän ääni oli hauras ja väsynyt, mutta siinä kaikui yhä menneisyyden arvovalta. Ainakin Hannahin korvissa.

”En voi pitää puhelinta päällä, kun olen potilaan seurassa, kuten hyvin tiedät. Mikä on hätänä? Mikä siellä piippaa?”

”Pesukone.”

Isä onnistui mahdollistamaan niin paljon moitetta yhteen sanaan, että Hannah tunsi huonon omantunnon piston. Ennen äidin kuolemaa viime vuonna isä ei ollut koskaan tehnyt mitään kotitöitä. Nyt Hannah yritti opettaa isälle edes alkeellisimmat askareet, mutta kaikki talon elektroniset laitteet edustivat isälle ennalta arvaamattomia vaaroja. Hannahin ei olisi pitänyt jättää pesukonetta pyörimään töihin lähtiessään.

”Näetkö napin, jossa palaa vihreä valo? Tai vilkkuu?”

Hannah kuuli isän tohvelien raahautuvan kylpyhuoneen klinkkerilattialla kohti piipittävää pesukonetta.

”Pitääkö minun painaa nappia? Ei kai sieltä tulvi sitten vettä lattian täydeltä?”

”Paina vain, isä.”

Hannah kuuli isän hamuilevan nappeja. Sitten tuli hiljaista.

”Ah. Kuulen taas omat ajatukseni.”

”Isä, ei käy päinsä, että soittelet minulle töihin tuolla lailla. Soita vain hätätapauksissa. Jos en vastaa puhelimeen, niin se johtuu siitä, että minulla on potilas.”

”Niin, niin.” Isä ei kuulostanut kovin katuvalta.

”Jätä vain pyykit koneeseen, niin minä ripustan ne kuivumaan tultuani kotiin. Vapaudun tänään jo kolmen maissa.”

Isä huokaisi.

”Pärjäätkö siihen asti, isä?”

”Juu, juu”, isä vakuutti ja sulki puhelimen.

Hannah jäi hetkeksi seisomaan puhelimen luuri kädessään ennen kuin laski sen paikoilleen ja palasi huoneeseensa. Isä ei tuntunut aavistavan, että Hannah aikoi muuttaa pian pois ja jättää isän yksin.

”Kiertelen vähän katsomassa itsekseni, jos sopii?”

”Totta kai. Keitän meille sillä välin kahvia.”

Nima näki kiinteistönvälittäjän kapuavan komentosillalle kirjoitusludst koinalossaan ja laskeutui itse hinaajan kapyysiin kaatamaan suodattimeen kiehuvaa vettä vasta jauhattujen kahvipapujen päälle. Hän avasi jääkaapin, mutta kahden oluttölkin, muutaman kananmunan ja remouladekastikeputkilon lisäksi se ammotti tyhjyyttään. Hänen pitäisi käydä kaupassa ennen kuin lähtisi verstaalle. Laiva oli ahdas, ja tila oli jaettu useaan pieneen tasoon. Vaatimaton mutta toimiva, kuten hän oli sähköpostissa kuvaillut asuntoaan kiinteistönvälittäjälle. Pian hän kuulisi, oliko välittäjä samaa mieltä.

Veden valuessa suodattimen läpi Nima pani radion päälle ja katseli pientä harrastusprojektiaan. Kupu oli ikkunalaudalla, missä päivänvalo pääsi sen sisään mattapintaisen muovin vaihtamanaan. Ehkä hänen olisi pitänyt nostaa se pois ennen välittäjän tuloa? Nyt oli jo myöhäistä. Nima polvistui ruskealle sohvalle voidakseen tarkastella sisältöä lähempää. Pohjalla oli pieni kerros kevytsoraa, josta kohosi kourallinen heiveröisiä sieniä pienen pyöreine lakkeineen. *Psilocybe cubensis*, huurumadonlakki, oli helpoimmin itse kasvatettavan psilosybiinisienen maineessa, ja se tuntui toimivan. Ensimmäiset yritykset tehdä ruskeasta riisistä ja vermikuliitista niin sanottuja kakkuja, joihin tartutetaan itiöjälki, olivat tosin menneet pieleen, koska hän ei ollut desinfioinut välineitä kunnolla, mutta nyt toisella kerralla hän näytti onnistuvan. Kasvattaminen oli työlästä, koska vähän väliä piti lisätä vettä, siirtää sienet jääkaappiin ja joskus tuulettaa niitä, mutta nyt hänellä oli sieniä omaan käyttöönsä. Ehkä yksi sieni

silloin tällöin voisi ajan mittaan korvata hänen päivittäiseksi yltyneen pilvenpolttonsa, joka oli kallista ja aiheutti huonot hampaat ja harmaan ihon.

Vesterbrossa sijaitseva autokorjaamo, jonka hän omisti ja jossa hän työskenteli yksin, tuotti sen verran rahaa, ettei hänen tarvinnut murehtia siitä ainakaan niin kauan, kun hän asusti vanhassa laivassa Kööpenhaminan eteläsatamassa. Tavallinen asunto maksoi helposti reilut kymmenentuhatta kruunua kuussa, ja ajatus oravanpyörään hyppäämisestä ja siinä ravaamisesta nosti hänen niskaansa kylmän hien. Nyt hän oli kuitenkin tehnyt päätöksen. Ehkä nainen, jonka kanssa hän voisi perustaa yhteisen kodin, odotti aivan kulman takana. Ei hän suinkaan käyttänyt aikaansa haaveilemalla sellaisesta, mutta eihän sitä koskaan voinut tietää. Silloin sienistä pitäisi varmaan luopua.

Nima kaatoi kaksi kuppia kahvia ja kantoi ne ylös kannelle, ojensi toisen välittäjälle, joka puhui puhelimesta kiireisen näköisenä, ja asettui sitten kaiteen luo seisomaan ja nauttimaan kahvista meren tuoksu nenässään. Hän heilautti kättään Lankku-Jørnille, joka käveli ohi laiturilla seuranaan pikku koiransa ja olutpullo, josta hän hörppäsi reippaita kulauksia.

”Huomenta! Mennäänkö kalaan tänään?” Lankku-Jørn kysyi ja siemaisi pullon tyhjäksi.

”Lähden kohta verstaalle, onhan maanantai. Muistatko ajan, jolloin teit töitä maanantaisin niin kuin me muutkin?”

”Onneksi en! Sitten minun pitää napata kaloja meidän molempien edestä, *fel meshmesh*.” Lankku-Jørn pyöritti silmiään ja jatkoi kävelyään laiturilla.

Nima virnisti arabiankieliselle ilmaukselle, jonka hän itse oli opettanut naapurilleen, ja yritti muistaa, millainen auto hänelle oli tulossa tänään. Se luki kalenterissa, mutta kalenteri oli verssaalla täynnä lyijykynämerkintöjä ja puhelinnumeroita. Hän

suosi analogista tekniikkaa. Tulisiko tänään se hopeanharmaa Opel Manta vuosimallia 1971? Vai oliko sittenkin Volvo P1800:n vuoro? Nima korjasi vain veteraaniautoja, mieluiten amerikkalaisia, koska ne häntä kiinnostivat, ja tällä hetkellä hänellä oli varaa nirsoilla. Se oli halvalla asumisen etuja, hän muistutti itselleen ja sytytti uuden savukkeen. Päivän kolme ensimmäistä maistuivat aina parhailta.

”Se ei kerta kaikkiaan käy päinsä, Thomas, sovimme kahdeksastakymmenestä! Se lukee minulla sähköpostissa, usko pois!”

Välittäjä pauhasi puhelimessa, ja Nima nojasi hinaajan kaiteeseen katsellen miestä ja antaen ajatustensa vaellella. *Fel meshmesh*. Suoraan käännettynä ilmaisu tarkoitti *kun aprikoosipuun kukkii*, ja Lähi-idässä sitä käytettiin korostamaan, että oli korkeampien voimien käsissä, tapahtuiko jokin vai ei. Aprikoosipuun kukkiminen on tunnetusti yhtä arvaamatonta ja ohikiitävää kuin kaulistakin. Niin hänen isänsä aina sanoi kevään tullen kierrellessään kotipihalla harava ja puutarhasakset käsissään. Nima yritti muistaa säkeen runosta, siinä oli jotain vetypommista ja maidosta ja jauhetuista luista, *aprikoosipuut olivat vielä siellä, mutta pimeys oli valkoista*, vai miten se menikään?

”Voimmeko mennä sisälle?” Välittäjä oli lopettanut puhelun mutta piti yhä puhelinta kädessään. Kahvikupin hän oli jättänyt johonkin kannelle.

”Jep.” Nima viskasi savukkeen veteen ja meni välittäjän kanssa sisätiloihin. Välittäjä katseli arvioivasti ympärilleen ja laskeutui kapeita portaita makuuosastoon. Nima jäi seisomaan kapyysiin, nojasi keittiönpöytään kahvi kädessään ja kuunteli uutislähetystä, joka alkoi jymyutisella.

Kaakkois-Jyllannin poliisi kertoi aamupäivällä tiedotustilaisuudessaan, että paikallinen luonto-opas on löytänyt neljäkymmentäkahdeksanvuotiaan miehen kuolleen Vorson saarelta Horsenin-

vuonolla. Ruumis oli teltassa rannalla, ja poliisi vahvistaa, että kyseessä on henkirikos. Vainajan henkilöllisyys on poliisin tiedossa. Miestä kuvaillaan 180 senttiä pitkäksi ja taustaltaan iranilaiseksi. Erityisenä tuntomerkkinä mainitaan oikeaan ranteeseen tatuoitu nimi.

Vainaja oli telttaretkellä kahden teini-ikäisen lapsensa kanssa. Poliisi pyytää mahdollisia todistajia, jotka ovat olleet Vorson saarella tai sen lähistöllä lauantaina tai sunnuntaina ja nähneet miehen joko yksin tai muiden seurassa, ottamaan yhteyttä poliisiin soittamalla numeroon...

”Oletko itse asentanut sähköt? Ei näytä täysin lailliselta.”

Nima sammutti radion ja seurasi kiinteistönvälittäjää sähköpöytätaulun luo. Niman takaraivossa pyöri jokin ajatuksenpoikainen. Ehkä se johtui vain tilanteesta. Murhattu teltassa retkellä, hyi helvetti! Hän asteli kohti makuuhuonetta, mutta kylmä puistatus pysäytti hänet. Syynä oli tatuointi, nimi ranteessa. Hän tunsu erään, jolla oli sellainen.

Sandholmin vastaanottokeskus, syyskuu 1990

Pyykkiä lepattavat parakin ikkunan ja piikkilanka-aidan väliin vedetyllä narulla. Aluspaidat ja sukat ja vauvojen pienet potkupuuvut ovat pesujen jäljiltä epämääräisen harmahtavia, lenkkimakkaran värisiä, mistä saattaa aavistaa, että jotain vaaleanpunaista on erehdyksessä päätynyt valkopyykin sekaan. Tami Ansari pujahtaa narun alta ja jatkaa kohti keltaista, rapattua hallintorakennusta. Sitä reunustavat ruusupenkit ja siististi ajetut nurmikot, ja Tami kävelee mielellään kukkarivistöjen laitaa kuvitellen olevansa kävelyllä.

Hän täyttää tänään viisitoista vuotta mutta on epävarma, pitääkö hänen kertoa siitä kenellekään. Yleensä on parempi pysyä hiljaa, sen hän oppi viimeisinä kuukausinaan Iranissa. Lisäksi hän on ollut leirissä vasta neljä päivää eikä tunne oikein ketään. Siellä on paljon muita iranilaisia hänen lisäksi, yhteensä neljäkymmentäkaksi, mutta useimmat ovat aikuisia, ja toistaiseksi hän on ujostellut liikaa puhuakseen heistä kenenkään kanssa. Staff, joka antoi hänelle yhdeksännumeroisen tunnuksen käytettäväksi tulevilla tapaamiskutsuissa, sanoi, että Tamin pitää aloittaa pian koulu, mutta Tami ei tiedä, mitä pian käytännössä tarkoittaa. Hän tietää saavansa opetusta tanskaksi, ja ajatuskin mukikikkaasta kielestä hermostuttaa häntä. Muuten kielet ovat hänelle helppoja ja hän on yleensä hyvä koulussa, mutta tanskan opettelu tuntuu kuin hän polttaisi kotiin vievän sillan takanaan. Staff sanoi myös, että Tami

siirretään lasten vastaanottoyksikköön, jos hän nyt edes on alaikäinen kuten väittää. Ikä testataan ensin, ja testien järjestäminen saat-
taa kestää pitkään. Tami pohtii kovasti, miten sellainen testi mah-
detaan tehdä. Ei kai häneltä voida vain leikata kättä poikki ja las-
kea vuosirenkaita?

Siitä on vasta kolme viikkoa, kun hän vielä joi jääteetä kah-
vilassa Qaemshahriissa Saiedin kanssa, kuten he niin usein tekivät
matkalla koulusta kotiin. He istuivat ulkopöydässä ja hätistelivät
lähelle tunkeilevia puluja pois kengänkärjillään puhellessaan niitä
näitä. Hetken mielijohteesta Tami kertoi, että hänen isänsä oli pidä-
tetty. Uhka oli leijunut heidän yllään jo pitkään. Heidän puhelin-
taan kuunneltiin, ja vallankumouskaarti ja muut turvallisuuspalve-
lun joukot olivat tasaisin väliajoin raahanneet isän kuulusteltavaksi.
Silti tilanne ei tuntunut vakavalta, ehkä siksi, että äiti yritti puhua
asiasta kevyesti. Tamin isä ei ollut rikollinen, vain toimittaja, joten
tietenkin hän palasi aina pian kotiin.

Siihen aikaan Tami ei vielä tuntenut kollektiivisen syllisyyden
käsitettä mutta sai tuntea sen pian omissa nahoissaan. Muutaman
päivän kuluttua oli hänen oma vuoronsa olla uhattuna. Hänen
noustessaan portaita heidän asuntoonsa nopeat askeleet tavoittivat
hänet, ja käsivarret nostivat hänet ilmaan puristaen hänestä kaiken
ilman ulos. Hän yritti huutaa apua mutta ei pystynyt. Mies piteli
kättä hänen suunsa edessä ja liiskasi hänet seinää vasten.

”Luuletko, ettemme tiedä, mitä sinä puuhaillet? Älä esitä syy-
töntä. Tiedämme, että autat isääsi levittämään propagandaa.”

Ääni viilsi korvia. Tamin sydän hakkasi, hänen rintakehänsä
tuntui räjähtävän. Sitä kesti vain hetken, sitten mies irrotti otteensa,
ja Tami vajosi lattialle miehen häipyessä portaita alas. Hän jäi
makaamaan paikkaan, johon oli rojahtanut, pahoinvoivana pelosta
mutta muuten vahingoittumattomana. Sinä iltana he kuulivat isän
kuolleen ja äiti alkoi puhua paosta.